

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jířího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. A.**, zast. Mgr. Alenou Sayduevou Knapovou, advokátkou, se sídlem Sukova 49/4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2019, č. j. OAM-647/ZA-ZA11-VL11-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 6. 2020, č. j. 41 Az 37/2019 - 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce Mgr. Aleně Sayduevové Knapové **se p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 6.800 Kč. Tato částka bude zástupkyni žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastupování žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 30. 7. 2019, č. j. OAM-647/ZA-ZA11-VL11-2019, posoudil žádost žalobce o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou a podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), ji zamítl.

[2] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 10. 6. 2020, č. j. 41 Az 37/2019 - 24, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3] Krajský soud v odůvodnění tohoto rozsudku konstatoval, že podle § 2 bodu 11 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, se Kosovo považuje za bezpečnou zemi původu. Ze shromážděného spisového materiálu současně krajský soud vzal hodnocení Kosova jako bezpečné země původu za jednoznačně prokázané. Dále zdůraznil, že podaná žaloba obsahovala pouze obecné námitky a je velmi stručná. Žalobce ostatně podle krajského soudu ani v průběhu správního řízení netvrdil žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že Kosovo vůči jeho osobě nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Sám žalobce přitom uvedl, že se do Kosova nevrátil jen kvůli přání jeho manželky, české občanky, aby zůstal v České republice, a současně mu v zemi původu nic nehrozí.

[4] K námitce žalobce, že mu měl být udělen alespoň humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, krajský soud uvedl, že na jeho udělení není právní nárok, přičemž v posuzovaném případě z tvrzení žalobce nevyplývají žádné skutečnosti relevantní pro udělení humanitárního azylu. Návrat žalobce do Kosova současně podle krajského soudu není v rozporu s žádnými mezinárodními závazky České republiky, přičemž žalobce ani nekonkretizoval, které z nich měl na mysli. Žalobce navíc v průběhu správního řízení ani v žalobě neuváděl žádné obavy z nebezpečí vážné újmy hrozící mu v případě jeho návratu do vlasti. Naopak se nevrátil pouze kvůli své manželce. Krajský soud doplnil, že žalobce nijak neprokázal, proč Kosovo ve vztahu k jeho osobě nelze považovat za bezpečnou zemi původu, a proto je jeho žádost o mezinárodní ochranu zjevně nedůvodná.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost.

[6] V ní stěžovatel namítl, že ve správním ani soudním řízení nebylo prokázáno, že ve vztahu k jeho osobě lze Kosovo považovat za bezpečnou zemi původu. Následně vyložil podstatu neurčitého právního pojmu a správního uvážení uplatňujících se při rozhodování žalovaného o udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, přičemž v této souvislosti odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Dále namítl, že se žalovaný dostatečně nezabýval tím, zda v jeho případě nejsou dány zvláštní okolnosti spočívající například v jeho osobní či rodinné situaci a specifickém vztahu k České republice, jež by mohly být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Konkrétně poukázal na manželství s českou občankou a rodičovský vztah k nezletilému dítěti, případně též jeho dlouhodobý pobyt v České republice trvající od roku 1998, a tedy i jeho silnou integraci v české společnosti. Stěžovatel proto konstatoval, že mu měl žalovaný udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, případně doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 2 písm. d) téhož zákona.

[7] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že postupoval zcela v souladu s právními předpisy. Současně setrval na svém právním názoru formulovaném v žalobou napadeném rozhodnutí. Závěrem se plně ztotožnil s rozsudkem krajského soudu. Nejvyššímu správnímu soudu proto žalovaný navrhl, aby kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně ji zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;

pokračování

- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Stěžovatel nejprve namítl, že žalovaný ani krajský soud se dostatečně nezabývali otázkou, zdali lze v jeho případě považovat Kosovo za bezpečnou zemi původu. Svou námitku však již blíže nijak nerozvedl ani v této souvislosti nenavrhл provést případné důkazy prokazující jeho tvrzení.

[11] Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, podle něhož „*institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu - dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)] [pozn. soudu - dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“*

[12] Vzhledem k výše uvedeným závěrům je zřejmé, že označení Kosova za bezpečnou zemi původu přeneslo břemeno tvrzení a břemeno důkazní na stranu stěžovatele. Ten proto musel prokázat, že Kosovo za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze. V posuzované věci však stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování v zemi původu, a tedy nepovažovat Kosovo ve vztahu k jeho osobě za bezpečnou zemi původu. Naopak ve správním řízení sám stěžovatel uvedl, že by se do vlasti sám vrátil, pokud by jej o setrvání v České republice nepožádala manželka, přičemž výslovně vyloučil jakékoliv potíže, jež by mohl ve vlasti mít. Stěžovatel současně nevyužil svého práva na seznámení se se shromážděnými podklady správního řízení a neoznačil ani žádné další zprávy o situaci v Kosovu, jež by měl žalovaný vzít v úvahu při rozhodování o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný i krajský soud se následně věcně, srozumitelně a přezkoumatelně vypořádali se stěžovatelovými tvrzeními a obstarali dostatek informací za účelem náležitého zjištění skutkového stavu. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v posuzovaném případě žádná skutečnost neodůvodňovala přijetí závěru, že by pro stěžovatele Kosovo nepředstavovalo bezpečnou zemi původu.

[13] Stěžovatel dále namítl, že žalovaný měl při rozhodování o možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu zohlednit jeho manželství s českou občankou, rodičovství k jeho nezletilému dítěti a také jeho dlouhodobý pobyt v České republice.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve poukazuje na § 16 odst. 3 zákona o azylu, podle kterého platí, že *jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a.* Zalovaný tak v daném případě neměl povinnost při rozhodování o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu posoudit, zdali stěžovatel splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany, dospěl-li současně k závěru, že jeho žádost je podle § 16 odst. 2 zákona o azylu zjevně nedůvodná.

[15] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud odkazuje na svoji ustálenou judikaturu, podle níž *„na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.)“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 - 38). Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrné „nehumánní“ azyl neposkytnout (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[16] Stěžovatel označil jako důvody relevantní pro udělení humanitárního azylu zejména jeho manželství a soužití s českou občankou. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, však samotná skutečnost, že stěžovatel žije v České republice ve společné domácnosti s českou občankou, nezakládá důvod pro udělení humanitárního azylu. Pokud stěžovatel namítl, že dalším důvodem pro udělení humanitárního azylu je jeho soužití s nezletilým dítětem, Nejvyšší správní soud podotýká, že sám stěžovatel ve správním řízení uvedl, že ačkoli má v České republice z předchozího vztahu potomka, není oficiálně uveden jako jeho otec, z čehož vyplývá, že se svým nezletilým dítětem ve společné domácnosti nežije a neudrhuje s ním ani žádné bližší vztahy. Ani dlouhodobý pobyt stěžovatele v České republice a jeho integraci do české společnosti nelze považovat za důvody relevantní pro udělení humanitárního azylu. Žádné jiné důvody stěžovatel současně neuvedl, ani je nebylo možno v průběhu správního řízení z žádných jiných skutečností dovodit. Uvedené platí tím spíš i ve vztahu k jeho námitce, že mu měl žalovaný udělit doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, kterou ostatně v kasační stížnosti nijak blíže nerozvedl.

[17] Závěrem Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu, z níž vyplývá, že snaha o legalizaci pobytu na území České republiky není azylově relevantním důvodem (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46, č. 18/2003 Sb. NSS, a ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). K získání pobytového oprávnění může stěžovatel využít prostředky definované zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu jednotlivých ustanovení zákona o azylu, který je v judikatuře vyjádřen. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad

pokračování

do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[20] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2020, č. j. 4 Azs 229/2020 - 20, byla stěžovateli ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Alena Saydueva Knapová. Zástupkyni, která byla stěžovateli ustanovena soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). Odměna za zastupování advokátkou za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za dva úkony právní služby poskytnuté stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, sepsání kasační stížnosti) po 3.100 Kč, tedy v celkové výši 6.200 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za každý z uvedených dvou úkonů 300 Kč, tj. celkem 600 Kč. Ustanovené zástupkyni stěžovatele tedy náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu